

การศึกษาการพัฒนาชุมชนในรูปการจัดสหกรณ์นิคม

ศึกษาเฉพาะกรณี : สหกรณ์นิคมสันทราย อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

นางสาว เยาวนุช เพ็ชรบุญศรี

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคามหลักสูตรปริญญาศึกษามหาบัณฑิต

แผนกวิชาศึกษาศาสตร์และมานุษยวิทยา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๒๑

007947 i 17069622

COMMUNITY DEVELOPMENT IN THE FORM OF LAND SETTLEMENT COOPERATIVE
: THE CASE OF SANSAI DISTRICT, CHIENGMAI PROVINCE

Miss Yawanuch Pechboonsri

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts (Sociology)

Department of Sociology and Anthropology

Graduate School

Chulalongkorn University

1978

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาการพัฒนาชุมชนในรูปการจักสหกรณ์นิคม ศึกษาเฉพาะกรณี :
สหกรณ์นิคมสันทราย อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

โดย นางสาว เยาวนุช เพ็ชรบุญศรี

แผนกวิชา สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อมรา พงศาพิชญ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้เน้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการ ศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุประทีฐ มุนนาค)

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร. พัทยา สายหู)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อมรา พงศาพิชญ์)

..... กรรมการ
(นายประทีฐ มัชฌิมา)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาการพัฒนาชุมชนในรูปการจัดสหกรณ์นิคม ศึกษาเฉพาะกรณี :
สหกรณ์นิคมสันทราย อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

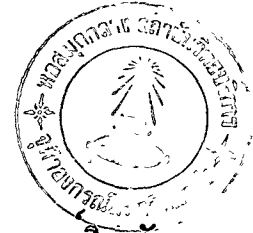
ชื่อนิสิต นางสาว เยาวนุช เพ็ชรบุญศรี

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อมรา พงศาพิชญ์

แผนกวิชา สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

ปีการศึกษา ๒๕๒๐

บทคัดย่อ

การศึกษาการพัฒนาชุมชนในรูปการจัดสหกรณ์ศึกษาเฉพาะกรณีสหกรณ์นิคมสันทราย ได้ศึกษาถึงการ จักรุปสหกรณ์นิคมสันทรายว่าทำให้เกิดผลสำเร็จของการพัฒนาชุมชนอย่างไรบ้าง ในชุมชนเหล่านี้ โดยศึกษาจากการดำเนินงานของสหกรณ์นิคมฯ และบทบาทความสัมพันธ์ของ บุคคลกลุ่มต่าง ๆ ภายในโครงสร้างของสหกรณ์นิคมฯ จากการศึกษาวิจัยสนามในสหกรณ์นิคมฯ ได้พบข้อเท็จจริงว่าการดำเนินงานของสหกรณ์แห่งนี้ในหน้าที่เป็นภาคความช่วยเหลือของรัฐบาล ในด้านวัตถุ อันได้แก่ แบ่งแปลงไร่นา ทำถนน ระบบชลประทาน และสาธารณูปโภคที่ จำเป็นในชุมชนแห่งนี้ ทำให้เกิดความเจริญทางด้านวัตถุอย่างทั่วถึงทั้งชุมชน โดยที่สมาชิก สหกรณ์ได้มีส่วนร่วมสละแรงงานและทรัพย์สินรวมในการพัฒนาเหล่านี้ด้วย ส่วนการดำเนินงานของสหกรณ์ในข้ออื่น ๆ เพื่อการส่งเสริมอาชีพ ฐานะความเป็นอยู่ทาง เศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนความสามารถในการปกครองตนเองของสมาชิก ซึ่งรัฐบาลได้ส่งเสริมด้วยการให้เงิน ทุนส่งเสริมสหกรณ์เป็นเงินยืมแก่สหกรณ์และการให้ข้าราชการทำหน้าที่พนักงานส่งเสริมสหกรณ์ เป็นพี่เลี้ยงให้คำแนะนำในการดำเนินงานของสหกรณ์นั้นยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ทั้งนี้ เนื่องจากสมาชิกส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจและทัศนคติที่เกี่ยวกับการดำเนินงานในรูป ของสหกรณ์ที่ถูกต้อง จึงทำให้สหกรณ์ฯ ไม่ได้รับความร่วมมือร่วมใจในการดำเนินงานของ สหกรณ์มากเท่าที่ควร ทั้งคณะกรรมการดำเนินการซึ่งเป็นผู้บริหารงานของสหกรณ์ก็ยังคงมีความรู้

และประสิทธิภาพในการบริหารงานน้อย ทำให้ต้องขอความช่วยเหลือในการวางแผนงานและการบริหารงานจากพนักงานส่งเสริมฯ อยู่ตลอดเวลา ดังนั้นในสหกรณ์นิคมแห่งนี้จึงปรากฏว่าพนักงานส่งเสริมฯ มีบทบาทในการวางแผนงานและบริหารงานของสหกรณ์มากขึ้นไป ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่ไม่ส่งเสริมการพัฒนาด้วยตนเองของสหกรณ์แห่งนี้.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Title Community Development in the Form of Land
Settlement Cooperative : the Case of Sansai
District, Chiangmai Province

Name Miss Yawanuch Pechboonsri

Thesis Advisor Assistant Prof. Dr. Amara Pongsapich

Department Sociology and Anthropology

Academic Year 1977

ABSTRACT

The study of community development in the case of Sansai Land Settlement Cooperative focuses on the inter-relationship between Sansai Land Settlement Cooperative and the effectiveness of the development in that community. By studying cooperative operation, individual behavior and group-interrelationship in the society, we found that governmental contributions, land distribution, road construction, irrigation system and other necessary public utilities in this community, have great impact on the economic growth of the community while the participation of cooperative members in terms of labor and capital, is another factor contributing to this growth.

On the other hand, the goal of improving standard of living and self-dependency of the cooperative has not been truly successful, though, the government has been supporting the cooperative

strongly by opening credit system and allocating change agents from concerned departments to supervise and manage the cooperative. Lack of knowledge and proper attitude toward cooperative are great obstacles preventing individual and group participation which is the heart of cooperative successfulness.

Moreover, the cooperative committee has to depend on the governmental change agents in cooperative planning and implementation most of the time since they have not enough knowledge and experience to cope with the matter, or to run the business on their own.

To sum up, Sansai Land Settlement Cooperative has been putting its future in the hands of governmental agents and rural development officers until it can hardly reaches the written goal by its members without any non-stop support from the government. This "dependency" cannot go along with the idea of self-development of Sansai Land Settlement Cooperative.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงไปได้ก็ด้วยความร่วมมือและความช่วยเหลืออย่างดีจากหลายท่าน โดยเฉพาะผู้ศึกษาขอกราบขอบคุณอย่างสูงคือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อมรา พงศาพิชญ์ ศาสตราจารย์ ดร. พัทธยา สายหู และอาจารย์ประทีฐ มัชฌิมา ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำและความช่วยเหลือแก่ผู้ศึกษามาโดยตลอด ขอขอบคุณเป็นอย่างสูงสำหรับคุณพล ลาภสมทบ คุณประพัฒน์ สิงห์ประเสริฐ คุณคำแสน คันธรส คุณไพฑา ชมสวรรค์ แห่งสหกรณ์นิคมสันทราย และสมาชิกสหกรณ์ทุกท่านที่กรุณาอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล กับขอขอบคุณสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยที่ให้ทุนสนับสนุนการศึกษาครั้งนี้ นอกจากนี้ผู้ศึกษายังได้รับความร่วมมือช่วยเหลือเป็นอย่างดีจากเพื่อน โดยเฉพาะ คุณเสาวลักษณ์ ขำนิล คุณระวีวรรณ ช่อมพฤษภ์ คุณฉามภรกรณ เชิญธงไชย และคุณฉัตรรัตน์ ศรีอรุณ จึงขอขอบคุณไว้ ณ ที่นี้

ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และพี่ ๆ ทุกท่านที่กรุณาให้ความช่วยเหลือสนับสนุนแก่ผู้ศึกษาทั้งในค่าน้ำกำลังกายและกำลังใจ จนผู้ศึกษาเขียนวิทยานิพนธ์นี้ได้สำเร็จสมความมุ่งหมาย.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	๗
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	๑
กิตติกรรมประกาศ	๗
บทที่	
๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๒ ระเบียบวิธีวิจัย	๑๙
๓ ลักษณะทั่วไปของสหกรณ์นิคมสันทราย	๒๓
๔ ลักษณะโครงสร้างของสหกรณ์นิคมสันทราย	๔๘
๕ ลักษณะการพัฒนาชุมชนในสหกรณ์นิคมสันทราย	๖๒
๖ ผลสำเร็จของการพัฒนาชุมชนและข้อเสนอแนะ	๑๔๓
บรรณานุกรม	๑๕๓
ประวัติการศึกษา	๑๕๖

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย